

References

1. Nacionalna strategiya rozvytku osvity Ukrainy na period do 2021 roku [Elektronnyj resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
2. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» (2017r.) [Elektronnyj resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page4>
3. Kondur O.S. Menedzhment organizacij: navchalnyj posibnyk. / O.S. Kondur, V.I. Gumennyk, Yu. S. Kopchak. — K. : Znannya, 2012. — 503 s. (Vyshcha osvita XXI stolittya).
4. Andrusyak N.S. Korporatyvna kultura v turyzmi: navchalnyj posibnyk / N.S. Andrusyak – Chernivtci : Cherniv.universytet, 2012. – 253 s.
5. Yaroshenko O.V. Profesiyna kultura vykladacha VNZ [Elektronnyj resurs] – Rezhym dostupu: // <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2012/S20>
6. Vilcea M.A.. Quality Culture in Universities and Influences on Formal and Non-formal Education / Mihai Adrian Vilcea // Procedia Social and Behavioral Sciences. – 2014. – Vol. 163. – P. 148-152.
7. Jawad S., Jamshaid I., Wahab F. Quality culture in higher education institutes: perspective of different stakeholders / Saima Jawad, Iram Jamshaid, Fazal Wahab // VFAST Transaction on Education and Social Sciences. – 2015. – V.6, №2. – P. 72-79.
8. Trivellas P., Dargenidou D. Organisational culture, job satisfaction and higher education service quality: The case of Technological Educational Institute of Larissa / Panagiotis Trivellas, Dimitra Dargenidou // TQM Journal. – 2009. – 21(4). – P. 382 – 399.
9. Kondur O., Mykhaylyshyn G., Chervinska I. Social and Cultural Determinants of Monitoring the Quality of University Education / O. Kondur, G. Mykhaylyshyn, I. Chervinska // IntellectualArchive. – 2017. – Vol. 6, №1. – P.27-32.
10. Standarty i rekomendaciyi schodo zabezpechennya yakosti v Evropejskomu prostori vyshchjiy osvitu (ESG). — K. : TOV «Poligraf plus», 2015. — 32 s.

Отримано редакцією 23.02.2018 р.

УДК 37.014

Тетяна Федорівна Зенченко,

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: tatianazenchenko@ukr.net

Марина Вікторівна Бугайова,

магістрант кафедри педагогіки та
менеджменту освіти
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: marinkabv@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

У статті розглянуто теоретичні основи управління освітніми системами, розкрито основні поняття і тенденції розвитку освітнього менеджменту. Зроблено акцент на вирішальній ролі керівника закладу освіти у реформуванні сучасної української школи, визначено особистісні якості керівника, важливі й необхідні в умовах реформування освіти.

Ключові слова: управління, освітній менеджмент, освітня система, ринок освітніх послуг, державно-громадське управління.

Постановка проблеми. Суспільство сьогодні розуміє, що без перебудови всієї системи освіти не зможе вирішити сучасних проблем, які становлять загрозу для його існування і подальшого розвитку. Один з найважливіших шляхів їх вирішення – вдосконалення процесу управління освітньою діяльністю будь-якої ланки безперервної освіти.

Теорія управління сучасними закладами освіти як один із напрямів галузі «Менеджмент» привертає до себе пильну увагу педагогів, психологів, соціологів, політологів, економістів, юристів, особливо в період кардинального реформування української освіти.

З-поміж документів, що супроводжують процес реформування вищої освіти, основними є: Національна стратегія розвитку освіти на 2012–2021 рр. [5], якою визначено основні напрями, пріоритети, завдання і механізми реалізації державної політики у галузі освіти у нових економічних і соціокультурних умовах; Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», у яких окреслено основні засади реалізації громадського самоврядування та державно-громадського управління у сфері освіти; поданий на громадське обговорення проект Концепції розвитку педагогічної освіти, яким, зокрема, обґрунтовано підвищення вимог до менеджерської підготовки керівного складу закладів освіти, зорієнтовано професійну підготовку педагогічних працівників на здобуття «додаткової формальної освіти, підвищення кваліфікації в галузі 07 «Управління та адміністрування» або неформальної освіти для набуття необхідного для заняття керівної посади набору компетентностей» [6] тощо.

Означені документи спрямовують діяльність керівників закладів освіти на пошук сучасних моделей управління освітою в умовах упровадження громадсько-державного управління, орієнтування освітніх процесів на сталий розвиток. Водночас важливо передбачити гармонійне поєднання засобів і механізмів державного контролю із внутрішнім управлінням, що сприятиме розширенню управлінських можливостей усіх стейкхолдерів освіти, усвідомленню ними особливостей управління освітнім процесом згідно з науковими засадами освітнього менеджменту. Вважаємо істинним твердження дослідників, що управління реально і необхідно не тільки в галузі технічних, виробничих процесів, а й у сфері складних соціальних систем, у тому числі педагогічних. Навчання і виховання можна розглядати як процеси управління навчальною діяльністю і формування творчої гармонійної особистості, різних її якостей. Дуже часто загальні закономірності процесу управління застосовуються стихійно, проте сучасна динаміка організації діяльності освітньої галузі вимагає необхідності широкого використання загальної теорії управління.

Поняття «управління» є одним із найпоширеніших, тому аналіз літератури показує, що єдиного підходу до його визначення немає, існують різні, іноді навіть суперечливі підходи.

У 80-90-ті рр. ХХ ст. до традиційних уявлень про управління школою було додано ідеї педагогічного менеджменту, орієнтовані на досягнення позитивних змін в освітній системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наш час теорія управління освітніми системами розвивається досить активно. Розробленням теорії педагогічного менеджменту займались Ю. А. Конаржевській, М. М. Поташник, Т. І. Шамова, Ю. А. Конаржевський у 1991 році першим розпочав дослідження і створення концепції управління закладом освіти на основі системного підходу і принципу гуманізму, переосмислення цілей, принципів, закономірностей і методів внутрішньошкільного управління з орієнтацією на особистість. Цю теорію було орієнтовано на оптимізацію управлінського процесу, гармонізацію взаємодії між керівною і керованими системами на засадах суб'єкт-суб'єктного характеру.

В Україні вивченням проблеми управління закладами освіти займаються вчені В. І. Бондар, Л. І. Даниленко, Л. М. Калініна (дослідження теорії і технології управління освітнім процесом у закладі середньої освіти, застосування інновацій), Г. А. Дмитренко, Г. В. Єльнікова, Л. М. Карамушка, В. В. Крижко, В. І. Маслов, О. І. Мармаза та інші (теоретичні і методичні засади моделювання фахової компетентності керівників закладів освіти, концептуальні засади побудови змісту і структури орієнтованої моделі функціональної компетентності керівників навчальних закладів, державно-громадське управління закладами освіти, освітній і стратегічний менеджмент тощо).

Мета статті: висвітлити основні цілі та особливості освітнього менеджменту, зокрема окреслити визначальну роль керівника закладу в реформуванні освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу. Поняття «менеджмент» набуло поширення у багатьох сферах сьогодення, й освіта не є винятком. У найширшому тлумаченні під менеджментом розуміють загальне управління процесами, що забезпечують ефективність професійної діяльності різних систем. Наприклад, «освітній менеджмент» потрактовується як «процес реалізації основних функцій та єднаних процесів управління освітою в конкретному закладі відповідно до цілей суспільства щодо свого майбутнього» [7, с. 24]. Реалії сьогодення залучили до постійного вжитку поняття освітнього менеджменту, яке є обов'язковим складником діяльності вчителя, викладача. Освітнім менеджером має бути кожний педагог, оскільки освітній менеджмент не тільки забезпечує ефективну діяльність вертикального рівня управління в освіті (міністр – заступники міністра – директори департаментів – інспектори управлінь (обласних департаментів) освіти – ректори/директори закладів освіти – викладачі/вчителі), а й горизонтального (викладач/учитель – студент/учень), який безпосередньо забезпечує процес навчання.

Відтак, освітнім менеджментом є процес управління закладом освіти, що має чітко окреслені

механізми і функції та забезпечує ефективну, результативну та раціональну діяльність конкретного закладу освіти. Освітній менеджер у цьому процесі – педагогічний працівник, який реалізує основні функції управління освітнім процесом, забезпечуючи комунікації всіх структурних ланок, використовуючи ефективні рішення.

Існують певні спільні й відмінні ознаки між менеджментом та освітнім менеджментом. Спільними ознаками можемо вважати наявність організації/установи та керівників, урахування в управлінському процесі зовнішніх та внутрішніх чинників/факторів діяльності, забезпечення основних функцій управління. Освітній менеджмент характеризується нестійкістю групи (склад різниться за віком, кількістю, умовами, типом закладу тощо) і керівників, обов'язковим поєднанням управлінських і педагогічних функцій однією особою. «В основі професійної діяльності педагога як керівника лежить одна із головних його функцій – управління процесами навчання, виховання, розвитком. Але не вчити, а саме направляти учіння, не виховувати, а керувати процесами виховання закликаний педагог як керівник. Не повідомляти готові істини, а допомагати народитися думці в голові учня має досвідчений педагог. Як керівник, менеджер, педагог здійснює функції цілепокладання; прогнозування, тобто планування проекту; його організацію; інформування і, зрештою, контролювання, оцінювання і коригування» [7, с. 314].

У сучасному освітньому менеджменті визначено такі провідні тенденції розвитку:

- особистісна орієнтація управління (урахування особистісних якостей керівника);
- орієнтація на особистість керованого – підлеглого, переважання принципу гуманності у стосунках керівник – керований;
- створення умов і делегування повноважень від керівника до підлеглих, колективне ухвалення рішень, цілепокладання, прогнозування результатів і спільне вироблення концепції діяльності.

Сучасне життя потребує забезпечення оптимального поєднання державних і громадських чинників в управлінні закладом освіти на основі врахування громадської думки й залучення учасників освітнього процесу, громадськості і держави до ухвалення управлінських рішень. Основні принципові положення реалізації громадського самоврядування та державно-громадського управління у сфері освіти окреслено в статті 70 Закону України «Про освіту» [2]. Водночас інститути державно-громадського управління освітою ще не демонструють ефективну співпрацю різних суб'єктів управлінського процесу, оскільки переважає монопольне державне управління освітою, механізм участі громадськості в управлінні освітою поки що на етапі становлення.

Дослідники наголошують, що відповідальність за управління закладом освіти насамперед покладено на його керівника, який «здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти» [2].

Маємо зауважити, що питання про правила відбору осіб, які мали бути призначені на посаду директора закладу освіти, було актуальним ще у минулому столітті. Так, у 1912 році на сторінках «Вестника воспитания» було зазначено: «Серед завдань майбутньої шкільної реформи (яка коли-небудь повинна здійснитись) питання про положення, значення і характер посади директора, про якості і достоїнства осіб, призначаємих директорами, повинні зайняти серйозне місце і звернути на себе особливу увагу» [8, с. 50].

Освітній менеджер лише тоді буде здатний спрогнозувати необхідні новації, управляти ними, якщо сам матиме спроможність і бажання до оновлення. Для забезпечення високого рівня виконання управлінських функцій керівні кадри закладів освіти повинні мати належну спеціальну підготовку, яка забезпечуватиме усвідомлення проблеми, творче осмислення мети і завдань функціонування закладів освіти, стратегічні перспективи розвитку, поєднання у своїй діяльності практичного фахового досвіду і наукових досягнень, упровадження інноваційних методів роботи тощо.

Як бачимо, освіта України, як і будь-якої іншої країни, перебуває в постійному реформуванні, тому основною метою директорів закладів освіти є менеджмент інновацій, генерування й реалізація нових ідей, освітніх ініціатив.

Як зазначає директор Тернопільського навчально-виховного комплексу «Школа-ліцей № 6 ім. Н. Яремчука» Олександр Остапчук, нова українська школа має починатись не тільки з нового директора, а й з нового вчителя, оскільки «школа – це відкрита освітня система, а її наповнення залежить також і від ідей, отриманих у результаті співпраці» [1]. Проте, звичайно, створити в школі атмосферу позитивної енергії, що наповнює і класи, і сам простір, зробити тандем «вчителі-учні» дієвим, взаємодоповнювальним, підтримувати «неповторну ауру» конкретної школи може і має саме успішний менеджер-управлінець-директор.

Згідно з дослідженнями Світового економічного форуму, проведеними для визначення

основних умінь людей у 2015 році із прогнозованими вміннями, що будуть важливими у 2020 році, «Вирішення комплексних життєвих проблем (Complex Problem Solving)», «Критичне мислення (Critical Thinking)», «Креативність (Creativity)», «Управління людьми (People Management)» як здатність правильно делегувати обов'язки, вміння налагоджувати внутрішню комунікацію в команді, «Співпраця з іншими (Coordinating with Others)» – є тими здатностями, які є на вершині рейтингу, так звані «навички майбутнього» [9].

Однак варто констатувати, що значна частина директорів шкіл не була ознайомлена з надбаннями теорії менеджменту, зокрема освітнього, що можна розцінювати як суттєву прогалину в їхній управлінській освіті. Це, у свою чергу, вплинуло на якість і глибину управлінських процесів у всіх типах навчальних закладів» [3, с. 8].

Маємо зазначити, що керівники закладів освіти визнають недостатність власної фундаментальної підготовки з теорії управління і у практичній діяльності спираються на власний досвід та інтуїцію. Більше того, опитані в межах дослідження працівники освіти, з-поміж яких слухачі курсів підвищення кваліфікації Глухівського НПУ ім. О. Довженка (60%), директори/заступники директорів закладів загальної середньої освіти (м. Київ, м. Глухів) зазначають нагальну потребу в оновленні власних знань згідно з широким процесом упровадження освітніх інновацій; 38% – відчують гостру необхідність у консультативних семінарах, майстер-класах, онлайн-семінарах на постійній основі з метою оптимального впровадження в освітній процес закладів освіти консультації щодо вибору інновації для апробації у своєму закладі освіти; 2% – з метою повідомити про рівень ефективності власної інновації (інноваційної діяльності) інші заклади освіти.

Безперечно, це є важливим у здійсненні керівної діяльності, однак аналіз успішних інноваційних закладів освіти (наприклад, проект центру інноваційної освіти «Про.Світ», модуль «Школа 3.0» [9]) дав змогу зазначити, що в сучасному динамічному освітянському просторі набувають більшої ваги такі особистісні якості керівника: потреба у здобутті нових знань, новаторство, творчий підхід до процесу управління закладом освіти, нестандартне мислення, ініціативність та здатність генерувати ідеї; відчуття доцільності та вчасності конкретної дії; готовність до змін, відкритість, гнучкість та сприйняття змін; внутрішня потреба і готовність до саморозвитку та самоорганізації; відповідальність за власні рішення та дії тощо. «Директор – ключова особа у школі, від якої залежить поступ всієї організації. Часто перед директором постає виклик: як вибудувати командну роботу, заохочувати вчителів реалізувати свої амбіції та творити середовище, де зміни можливі...» [9].

З метою виявлення індивідуально-психологічних особливостей у здійсненні управлінської діяльності керівниками закладів освіти було використано тест «16-факторний опитувальник Кеттела» – один із розповсюджених анкетних методів оцінювання індивідуально-психологічних особливостей особистості [4].

Для більшості опитаних управлінців різних шаблів характерна природність і невимушеність у поведінці, уважність, доброта, м'якосердність у стосунках. Вони охоче працюють з людьми, активні в розв'язанні конфліктів, довірливі, не бояться критики, переживають яскраві емоції, відгукуються на будь-які події. Їм характерно осмислене усвідомлене додержання певних норм і законів, чітка спрямованість на досягнення мети, відповідальність, прагматизм. Окрім того, властива комунікабельність, соціальна активність, готовність працювати з незрозумілими супроводжувальними обставинами, незнайомими людьми, схильність до ризиків. Переважна більшість управлінців володіє високим творчим потенціалом, схильністю до експериментів, сприйняття та впровадження нових, неусталених поглядів, механізмів і явищ.

Здатність виявляти, формулювати й розв'язувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), яка характеризується вмінням застосовувати та модифікувати різноманітні підходи до процесу розроблення стратегій розвитку освітніх установ, застосовувати та модифікувати шляхи стратегічного управління закладом освіти, творчо використовуючи інструментарій стратегічного менеджменту, забезпечення більшої частини яких передбачено освітньою програмою, навчальним планом, пояснювальною запискою до навчального плану, навчальними програмами спеціальності 073 «Менеджмент» (спеціалізація «Освітній менеджмент»).

Сукупність професійних компетентностей освітніх менеджерів передбачає усвідомлення й сприяння застосуванню широкого спектру інноваційних технологій навчання: інтерактивних технологій, розвитку критичного мислення, життєвого проектування, технологій розвитку творчої особистості або теорії розв'язання винахідницьких завдань, визначення рівня готовності керівника закладу освіти до управління інноваційною діяльністю, кваліметричні методики в управлінській діяльності керівника (Г. Єльнікова), методика неформальної освіти публічного дебатування (на основі

«Оксфордських дебатів» програми «Громадські ініціативи у Східній Європі»), метод кейсів (Harvard Business School) тощо.

Водночас для окремих керівників характерною є недостатня мотивація та активність у діях, конкретність мислення, що заважає стратегічному баченню проблеми, здатності швидко навчатися. Це, у свою чергу, стримує процес формування необхідних для керівників компетентностей, необхідних для успішної діяльності сучасної української школи.

Висновки. Дослідження літературних джерел з питань освітнього менеджменту дає змогу дійти висновків, що до сьогодні науковцями не визначено єдиного поняттєвого апарату – сутність змісту понять різними вченими розкривається по-різному, що, у свою чергу, зумовлює недостатнє ефективне використання теоретичних засад в управлінській діяльності керівника закладу освіти і потребує подальшого теоретико-методологічного обґрунтування, практичного дослідження з урахуванням нових концептуальних реформ освіти, зокрема і проектів Нової української школи.

Зміни в соціально-економічному й політичному житті України, зумовлюють зміни в освіті, що зорієнтована насамперед на задоволення запитів і потреб суспільства. Освітні інновації, що реагують на потреби суспільства, мають бути науково обґрунтованими й практично апробованими. Керівник сучасного закладу освіти є менеджером, який повинен бути організатором інноваційного процесу, має володіти сучасними технологіями управління, високою управлінською культурою, розвинутою управлінською компетентністю, бажанням до створення позитивної атмосфери в колективі й формування загальношкільної (колективної) культури інновацій, толерантністю до ризиків тощо.

Освітні реформи в Україні потребують збільшеної уваги, залучення до освітніх реформ кваліфікованих «агентів змін», створення оптимальних умов для: здобуття фундаментальних знань освітнього менеджменту керівниками закладів освіти з невеликим досвідом управлінським досвідом; підвищення рівня управлінської майстерності керівників зі стажем шляхом урізноманітнення джерел інноваційного професійного досвіду; подальшого розвитку творчого потенціалу висококваліфікованих, досвідчених управлінців; розроблення і запровадження технології управління системою освіти на державно-громадських засадах.

Список використаних джерел та літератури

1. В. Громовий, О. Остапчук. Чи легко створити українську креативну школу? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/reform/57967>. Дата звернення : 25.02.2018.
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [офіційний веб-портал]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page4>. Дата звернення : 25.02.2018.
3. Лунячек В. Е. Розвиток теорії управління освітою в Україні і світі в новітній період (після 1991 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2014-1/.../01.pdf. Дата звернення : 25.02.2018.
4. Методика багатофакторного дослідження особистості Р. Кеттела. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://psylab.info>. Дата звернення : 23.02.2018.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>. Дата звернення : 25.02.2018.
6. Проект Концепції розвитку педагогічної освіти. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proekt-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>. Дата звернення : 25.02.2018.
7. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : навч. посіб. / М. В. Артюшина, Л. М. Журавська, Л. А. Колесніченко та ін.; за заг. ред. М. В. Артюшиної. – К. : КНЕУ, 2008. – 336 с.
8. Роль и значение должности директора в современной школе // Вестник воспитания / под ред. д-ра Н. Ф. Михайлова. – М. : Типо-литография тов-ва И. Н. Кушенев и К., 1912. – № 7. – С. 23–51.
9. Центр інноваційної освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.prosvitcenter.org/uk/yakuy-vu-lider>. Дата звернення : 23.02.2018.

Татьяна Федоровна Зенченко,

кандидат педагогических наук, старший преподаватель
кафедры педагогики и менеджмента образования
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко
e-mail: tatianazenchenko@ukr.net

Марина Викторовна Бугаева,
магістрант кафедри педагогіки
і менеджмента освіти
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженко,
e-mail: marinkabv@gmail.com

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РУКОВОДИТЕЛЯ ЗАВЕДЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассмотрены теоретические основы управления образовательными системами, раскрыты основные понятия и тенденции развития образовательного менеджмента. Сделан акцент на решающей роли руководителя заведения образования в реформировании современной украинской школы, определены личностные качества руководителя, важные и необходимые в условиях реформирования образования.

Ключевые слова: управление, образовательный менеджмент, образовательная система, рынок образовательных услуг, государственно-гражданское управление.

Tetyana Zenchenko,
candidate of Pedagogical Sciences
PhD (pedagogical sciences),
senior Lecturer of the Department
of Pedagogy and Management of Education
of the Oleksandr Dovzhenko
Hlukhiv national pedagogical University,
e-mail: tatianazenchenko@ukr.net

Maryna Bugaiova,
masters of the Department
of Pedagogy and Management of Education
of the Oleksandr Dovzhenko
Hlukhiv national pedagogical University,
e-mail: marinkabv@gmail.com

THEORETICAL FOUNDATIONS OF MANAGING ACTIVITY OF THE HEAD OF THE EDUCATIONAL INSTITUTION

Introduction. Nowadays society understands that without the restructuring of the education system will not be able to solve modern problems which threaten its existence and further development. One of the most important ways of solving them is to improve the educational management process of any level of continuous education. In Ukraine scientists V. I. Bondar, L. I. Danilenko, L. M. Kalinina (studying the theory and technology of managing the educational process at the institution of secondary education, application of innovations), G. A. Dmitrenko, G. V. Yelnikova, L. M. Karamushka, V. V. Krizko, V. I. Maslov, A. I. Marmaz (theoretical and methodological principles of modeling the professional competence of heads of educational institutions, state and public administration of educational institutions, educational and strategic management etc.) are engaged in the study the problem of the management of educational establishments.

The purpose of the article: to highlight the main goals and peculiarities of educational management, in particular, to outline the decisive role of the head of the institution in reforming the education in Ukraine.

Presenting main material. The education of Ukraine is being under the reforming constantly therefore the main goal of the directors of educational institutions is to manage innovations, generate and implement new ideas and educational initiatives. In the broadest sense, management understands as the general management of processes that ensure the effectiveness of the professional activities of different systems, in particular, «educational management» is described as «the process of implementing the basic functions and connecting processes of education management in a particular institution in accordance with

the goals of society concerning their future.»

The definition of educational management has been attracted to the constant use because of today's realities, which is a compulsory component of the activity of both a teacher and a lecture. Every teacher should be an educational manager whereas the educational management provides the effective activity of the vertical level of management in education (the minister – the deputy ministers – the heads of departments – the inspectors of the educational departments – rectors / directors of educational institutions – lectures / teachers) as well as horizontal one (a lecture / a teacher – a student / a pupil), which directly provides the learning process.

Conclusions. *The study of literary sources on issues of educational management allows us to conclude that before now scientists have not identified a single conceptual apparatus – different scientists reveal the essence of the content of concepts differently, which, in turn, leads to an inadequate effective use of theoretical foundations in management of the head of the educational institution and needs further theoretical and methodological substantiation, practical researches which take into account new conceptual educational reforms, in particular, the projects of the New Ukrainian School.*

Key words: *management, educational management, educational system, the market of educational services, the managing of a higher educational establishment. State and public administration.*

References

1. V. Hromovyy, O. Ostapchuk. Chy lekho stvoryty ukrayins'ku kreatyvnu shkolu? Elektronnyy resurs. Rezhym dostupu : <https://osvita.ua/school/reform/57967>. Data zvernennya : 25.02.2018.
2. Zakon Ukrayiny «Pro osvitu» [Elektronnyy resurs] // Verkhovna Rada Ukrayiny: [ofitsiyyny veb portal]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page4>. Data zvernennya : 25.02.2018.
3. Lunyachek V. E. Rozvytok teoriiy upravlinnya osvitoyu v Ukrayini i sviti v novitniy period (pislya 1991 r.) [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2014-1/.../01.pdf. Data zvernennya : 25.02.2018.
4. Metodyka bahatofaktornoho doslidzhennya osobystosti R. Kettela. Elektronnyy resurs. Rezhym dostupu : <http://psylab.info>. Data zvernennya : 23.02.2018.
5. Natsional'na stratehiya rozvytku osvity v Ukrayini na 2012 – 2021 roky [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.mon.gov.ua>. Data zvernennya : 25.02.2018.
6. Proekt Kontseptsii rozvytku pedahohichnoyi osvity. Elektronnyy resurs.– Rezhym dostupu : <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proekt-koncepcii-rozvitku-pedahogichnoyi-osviti>. Data zvernennya : 25.02.2018.
7. Psykholohiya diyal'nosti ta navchal'nyy menedzhment: Navch. posib. / M. V. Artyushyna, L. M. Zhuravs'ka, L. A. Kolesnichenko ta in.; Za zah. red. M. V. Artyushynoyi. – K.: KNEU, 2008. – 336 s.
8. Rol' y znacheny dolzhnosti dyrektora v sovremennoy shkole // Vestnyk vospytannya. – 1912. – # 7. – S. 23-51
9. Tsentr innovatsiynoyi osvity. Elektronnyy resurs. Rezhym dostupu : <http://www.prosvitcenter.org/uk/yakuy-vu-lider>. Data zvernennya : 23.02.2018.

Отримано редакцією 23.02.2018 р.